

MOOI
**NOORD-
HOLLAND**

ADVISEURS
OMGEVINGSKWALITEIT

Zaak 24020245 /
Prins Bernhardlaan 16 Alkmaar

Prins Bernhardlaan 16 Alkmaar

MOOI nummer	24020245
Zaaknummer partij	
Omschrijving	Aanwijzing gemeentelijk monument
Aantal voorgaande behandelingen	1
Gemeente	Alkmaar
Zaakbeheerder	Martin Admiraal
Objecttype	Overig
Erfgoedstatus omgeving	Beschermde dorps- of stadsgezicht
Beoordelingskader	Gebiedsgerichte criteria - Westerhoutkwartier (2)
Bestemmingsplan	Anders

Behandeling 15-02-2024

Bevindingen Het betreft een adviesverzoek voor over de gemeentelijke monumentwaardigheid van de voormalige gevangenis Schutterswei aan Prins Bernhardlaan 16. Hiertoe heeft de gemeente een redengevende omschrijving opgesteld. Op verzoek van de commissie heeft de centrale erfgoedcommissie van MOOI Noord-Holland hierover advies uitgebracht. De commissie volgt dit advies van de erfgoedcommissie om het complex aan te wijzen als gemeentelijk monument. Ter overweging geeft zij daarbij mee dat de omschrijving aangevuld zou kunnen worden met een waardestelling, als service naar de eigenaar. Het advies van de erfgoedcommissie is als volgt:

Namens gemeente Alkmaar heeft J. van der Kuur (gemeentelijk bouwhistoricus) een redengevende omschrijving opgesteld van de voormalig gevangeniscomplex 'Schutterswei' aan de Prins Bernhardlaan (nr. 10, t/m 14 en 16 t/m 21)*. De gemeentelijke adviescommissie Alkmaar heeft de centrale erfgoedcommissie van MOOI Noord-Holland gevraagd om op basis van de redengevende omschrijving een gemotiveerd advies te geven over het wel of niet toekennen van een status als gemeentelijk monument aan voormalig gevangenis 'Schutterswei'.

Beoordelingskader
Voor de beoordeling van de monumentale waarde van het complex heeft de commissie de volgende aspecten in ogenschouw genomen: cultuurhistorische waarde, situationele en ensemblewaarde, architectuurhistorische waarde, gaafheid en herkenbaarheid, en zeldzaamheid.

Bevindingen
Het voormalig gevangeniscomplex 'Schutterswei' is gelegen in het rijksbeschermde stadsgezicht Westerhoutkwartier en onderscheidt zich door haar beeldbepalende ligging in het groen. Het gehele complex kent

verschillende bouwfasen en ondanks meerdere verbouwingen en een functiewijziging is de historische gelaagdheid nog afleesbaar en herkenbaar. Hetzelfde geldt voor de bouwmassa, gevelopzet en constructie van de negentiende-eeuwse gebouwen. Ook in het interieur zijn nog een aantal belangrijke elementen bewaard gebleven, waaronder de structuur van de cellen, de getoogde plafonds in de cellenvleugel en de gietijzeren trappen.

De cultuurhistorische waarde van het complex komt onder andere tot uiting in de oorspronkelijke functie; de aanwezigheid van de gevangenis representeert de positie van Alkmaar als vooraanstaande stad. Bovendien is het complex ontworpen door J.F. Metzelaar en zijn zoon W.C. Metzelaar. Beide waren bekende negentiende-eeuwse architecten en hoofdingenieur gevangenissen bij het Departement van Justitie. Vanuit die rol hebben zij een aantal (koepel)gevangenissen ontworpen. Binnen het oeuvre van vader en zoon Metzelaar is de 'Schutterswei' een bijzonder voorbeeld en representeert het complex de negentiende-eeuwse justitionele architectuur.

Op basis van bovengenoemde motivatie adviseert de erfgoedcommissie de gemeentelijke adviescommissie om het gehele complex aan de Prins Bernhardlaan* aan te wijzen als gemeentelijk monument.

*Het voormalig gevangeniscomplex 'Schutterswei', later in de tekst ook wel 'het gehele complex aan de Prins Bernhardlaan' genoemd, behelst nr. 10 t/m 14 en 16 t/m 21, en bestaat uit de volgende onderdelen: het voorgebouw, de overblijfselen van de ringmuur, de cellenvleugel uit 1884, de cellenvleugel uit 1891, de dienstenvleugel, de toilet-badgroepen, de raad- en bezoekerskamers, de werkplaats, magazijn en remise, het keukengebouw en de twee negentiende-eeuwse woningblokken aan weerszijde van het voorgebouw. Deze onderdelen zijn na de verbouwing tot hotel nog aanwezig en behoren allen tot de bescherming van het gehele complex.

Welstandsadvies
Behandelwijze
Aanvraagsoort

Akkoord
Grote commissie
Beleidsadvisering